

УДК 338.46:658.512

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/35.7>**Шостақ Л.В.**

кандидат економічних наук, доцент

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8786-9582>**Шевчук В.О.**

здобувач освіти другого (магістерського) рівня

Волинський національний університет імені Лесі Українки

РОЗРОБКА ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-МОДЕЛІ ДЛЯ ВИРОБНИЧОЇ КОМПАНІЇ: ПОТЕНЦІАЛ ТА УПРАВЛІННЯ У КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ

Розробка інноваційної бізнес-моделі є важливим етапом забезпечення конкурентоспроможності виробничих компаній у глобалізованому світі та за умов швидких технологічних змін. У статті розглядається процес створення нової бізнес-моделі для виробничого підприємства, з акцентом на використання потенціалу інновацій та ефективне управління. Проаналізовано ключові фактори стратегічного розвитку, зокрема адаптацію до змінюваного ринку, впровадження нових технологій, оптимізацію виробничих процесів та управління ресурсами. Особливу увагу приділено інструментам управління інноваціями, які сприяють підвищенню ефективності бізнес-моделей. Дослідження містить практичні рекомендації щодо покращення управлінських стратегій для компанії, які прагнуть досягти сталого зростання та максимізувати використання своїх ресурсів. Визначено основні проблеми та можливості, з якими стикаються підприємства при інтеграції інновацій у свої бізнес-практики.

Ключові слова: інноваційна бізнес-модель, виробнича компанія, потенціал, управління, стратегічний розвиток, конкурентоспроможність, інновації, управлінські стратегії, технологічні зміни.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі виробничі компанії стикаються з численними викликами, зокрема через швидкі технологічні зміни, зростання конкуренції та непередбачуваність ринкових умов. Одним із ключових завдань є розробка та впровадження інноваційних бізнес-моделей, що дозволяють адаптуватися до нових умов і зберегти конкурентоспроможність. Інновації сприяють оптимізації виробництва, впровадженню нових технологій та сталому зростанню компанії. Однак їх впровадження вимагає ефективного управління ресурсами, зокрема фінансовими, людськими та технологічними, що є важливим для успішної реалізації змін.

Розв'язання цієї проблеми пов'язане з важливими науковими завданнями, такими як удосконалення теорії управління інноваціями, розробка нових методів оптимізації бізнес-процесів і адаптація підприємств до змінюваних умов ринку. На практиці ця проблема має велике значення для керівників підприємств, які повинні інтегрувати інновації в діяльність для забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності компанії.

Таким чином, дослідження та впровадження інноваційних бізнес-моделей є ключовими для сталого розвитку виробничих компаній у сучасному ринку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження методології комерціалізації інновацій, зокрема через розробку бізнес-моделей для стартапів та вже працюючих підприємств, привертало значну увагу багатьох зарубіжних та вітчизняних учених. Серед перших, хто сформулював основні принципи та практичні підходи до бізнес-моделювання, можна виділити таких авторів, як Баден-Фюлер Ч. [1], Остервальдер О. та І. Піньє [2]. Їхні дослідження стали основою для подальшого розвитку теорії бізнес-моделювання,

оскільки вони узагальнили та систематизували методи побудови ефективних бізнес-моделей, що забезпечують успішну комерціалізацію інновацій.

Важливими досягненнями стали також роботи таких вчених, як Долл Б. [3] та Маур'я Е. [4], й інших, які доповнили та адаптували раніше розроблені концепції бізнес-моделювання до специфічних умов різних інноваційних підприємств. Їхній вклад полягає в уточненні й поглибленні існуючих теоретичних підходів, а також в розробці нових інструментів для побудови ефективних бізнес-моделей у мінливих умовах ринку та технологічних змін.

Вітчизняні вчені також значно посприяли розвитку цієї тематики. Зокрема, дослідження Кубіної Н. та Луніна В. [5], а також робота Чухрай А. [6] та ін., сприяли розвитку методології бізнес-моделювання в контексті українських реалій. Вони враховували специфіку національної економіки та соціально-економічного середовища, що є важливим аспектом для розробки та впровадження інноваційних бізнес-моделей в Україні.

Завдяки таким вченим, як закордонним, так і вітчизняним, було сформовано ґрунтовну основу для подальших досліджень у галузі бізнес-моделювання інновацій, що дозволяє адаптувати теорії до різних умов та підвищувати ефективність комерціалізації інноваційних проектів у сучасних умовах.

Формулювання цілей статті. Метою статті є комплексний аналіз процесу формування та впровадження інноваційних бізнес-моделей в умовах виробничих компаній, з акцентом на їх адаптацію до глобалізаційних викликів та швидких технологічних змін.

Завданням дослідження є визначення основних напрямків стратегічного розвитку підприємств, серед яких ключовими є інтеграція нових технологій, опти-

мізація виробничих процесів та забезпечення гнучкості на змінюваних ринках. Особлива увага зосереджена на вивченні методів управління інноваціями, які мають потенціал підвищення ефективності бізнес-моделей у виробничих компаніях. Також розглядаються основні проблеми та бар'єри, з якими зіштовхуються підприємства при впровадженні інновацій, а також розробляються рекомендації для подолання цих труднощів. У результаті дослідження передбачається формулювання практичних пропозицій для удосконалення управлінських стратегій підприємств, спрямованих на досягнення сталого розвитку та збереження конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному глобалізованому світі виробничі компанії стикаються з необхідністю швидко адаптуватися до змінюваних умов ринку, впроваджувати нові технології та розвивати інноваційні бізнес-моделі. Оскільки економічна ситуація часто змінюється, а конкуренція на ринку зростає, важливим є розробка ефективних бізнес-моделей, які дозволяють підприємствам зберігати конкурентоспроможність, підвищувати ефективність і забезпечувати сталий розвиток.

Інноваційні бізнес-моделі виступають необхідним інструментом для виробничих компаній, які хочуть зберігати лідерство на ринку, враховуючи технологічні, організаційні та ринкові зміни. У цьому контексті розробка та впровадження інноваційних бізнес-моделей є складним і багатогранним процесом, що вимагає ретельного аналізу, планування та управління ресурсами.

Для підприємств у всьому світі, особливо тих, що мають міжнародний орієнтацію, важливо вивчати та впроваджувати нові, ефективні бізнес-моделі, які враховують виклики цифрової ери та водночас максимізують їх можливість. Цей розділ ставить за мету дослідити та порівняти зарубіжний досвід розробки та впровадження сучасних бізнес-моделей, зокрема з фокусом на успішні та інноваційні підходи відомих компаній у різних країнах [7].

Бізнес-модель визначає основні аспекти функціонування компанії: як вона створює цінність для своїх споживачів, як здійснює взаємодію з партнерами, як генерує доходи. Для виробничих компаній бізнес-модель зазвичай включає етапи від проєктування продукту до постачання готової продукції кінцевим споживачам.

В даному контексті, варто звернути увагу на думку Отенко І. [8], що інновації відіграють ключову роль у формуванні сучасних бізнес-моделей. Сучасна бізнес-модель є конструкцією, яка дозволяє перетворювати інноваційні технології на економічні вигоди для підприємства, одночасно створюючи високу споживчу цінність для клієнтів.

Інноваційні бізнес-моделі дозволяють підприємствам знаходити нові способи ведення бізнесу, інтегруючи новітні технології, змінюючи організаційні стратегії та використовуючи нові методи взаємодії з клієнтами. Інновації можуть стосуватися як продуктів і послуг, так і самих процесів і стратегій управління, що дозволяє підприємствам забезпечувати стійкий розвиток в умовах високої конкуренції.

Інноваційна бізнес-модель, на думку колективу авторів [9], є важливим інструментом, що забезпечує інтеграцію технічних і технологічних рішень підприємства з економічно обґрунтованими результатами.

На нашу думку, інноваційна бізнес-модель є стратегічною концепцією, яка інтегрує новітні технології,

цифровізацію та сучасні управлінські підходи в організаційні та виробничі процеси, а також у взаємодію з клієнтами. Вона сприяє створенню конкурентних переваг, забезпечує ефективне використання ресурсного потенціалу підприємства та дозволяє оптимізувати процеси розвитку нових продуктів і послуг. Така бізнес-модель сприяє досягненню економічних вигод і забезпечує високу споживчу цінність для кінцевих споживачів, що в свою чергу дозволяє компанії максимально реалізувати свій потенціал на ринку.

Варто виділити наступні основні типи інноваційних бізнес-моделей:

1) моделі технологічних інновацій – це зміни, що сприяють розвитку нових продуктів або послуг, які відповідають новим вимогам ринку;

2) моделі організаційних інновацій, які передбачають нові підходи до управлінських процесів, удосконалення структури та взаємодії між відділами компанії;

3) моделі ринкових інновацій – це нові способи виходу на ринок і взаємодії з кінцевими споживачами, включаючи використання нових каналів збуту та маркетингових стратегій.

На думку Христенко О.В., Горобченко Ю.С. та Озерчук Т.В. [10, с. 84] основними перевагами інноваційних бізнес-моделей у системі управління організацією порівняно з традиційними є їх здатність ефективно конкурувати. На відміну від класичних підходів, які фокусуються на новаціях лише в окремих аспектах економічного механізму підприємства (наприклад, в цінній або технологічній політиці), впровадження інноваційних бізнес-моделей дозволяє здійснити суттєві зміни в численних елементах підприємства. Це включає вибір цільових потреб споживачів, механізм управління прибутком та їх стійке поєднання для досягнення довгострокового успіху.

Виокремимо наступні переваги інноваційних бізнес-моделей для виробничих компаній:

– підвищення ефективності та зниження витрат – інноваційні бізнес-моделі дозволяють оптимізувати виробничі процеси, знижувати витрати на сировину, енергетичні ресурси та трудові ресурси. Застосування нових технологій дає можливість підвищити продуктивність і забезпечити конкурентоспроможність продуктів;

– адаптація до змінюваного ринку, оскільки використання інноваційних бізнес-моделей дозволяє підприємствам бути більш гнучкими і швидко адаптуватися до змін на ринку. Це включає не лише зміну продуктів і послуг, а й трансформацію внутрішніх процесів і стратегій маркетингу;

– конкурентні переваги – інновації, які впроваджуються в рамках нових бізнес-моделей, дозволяють компаніям пропонувати унікальні продукти або послуги, що відрізняються високою якістю, новизною або іншим важливим параметром, що дає змогу вигравати конкурентну боротьбу.

В контексті переваг інноваційних бізнес-моделей варто визначити, які основні характеристики їм притаманні, для подальшого розпізнавання моделей (табл. 1).

Така таблиця дозволяє побачити, як конкретні характеристики інноваційних бізнес-моделей застосовуються на практиці, до яких наслідків це призводить і які компанії вже активно впроваджують ці моделі в своїй діяльності.

Таблиця 1 – Основні характеристики інноваційних бізнес-моделей

Характеристика	Опис	Практичне застосування	Наслідки використання
Цифровізація процесів	Інтеграція цифрових технологій у виробництво та управління	Автоматизація виробничих ліній, інтеграція ERP-систем	Підвищення ефективності та зниження витрат – Siemens, GE
Інтерактивність з клієнтами	Активна взаємодія з клієнтами через цифрові платформи	Впровадження чат-ботів, платформ для збору зворотного зв'язку	Підвищення лояльності клієнтів та задоволення потреб – Adidas, Nike
Аналіз великих даних (Big Data)	Використання великих даних для аналізу та прогнозування	Аналіз поведінки клієнтів, оптимізація виробничих процесів на основі даних	Покращення прийняття рішень та персоналізація – Amazon, Ford
Штучний інтелект (AI) та автоматизація	Автоматизація процесів за допомогою AI для підвищення ефективності	Використання AI для прогнозування попиту, оптимізації запасів	Скорочення витрат та підвищення точності процесів – Tesla, ABB
Інтернет речей (IoT)	Збір і обробка даних з пристроїв для моніторингу та оптимізації	Встановлення датчиків для моніторингу стану обладнання в реальному часі	Зниження часу простоїв та покращення контролю якості – Bosch, Caterpillar
Платформені моделі	Використання онлайн-платформ для бізнесу, що створюють екосистеми учасників	Розробка онлайн-магазинів, створення цифрових ринків для продажу продукції	Розширення ринку та нові бізнес-можливості – Uber, Airbnb, Alibaba
Моделі підписки	Створення бізнесу на основі регулярних платежів або підписок	Впровадження підписки на продукцію чи послуги (наприклад, обслуговування обладнання)	Стабільний дохід і лояльність клієнтів – Adobe, Netflix
Моделі лідерства через цифрову інновацію	Ведення бізнесу через лідерство в інноваціях та цифрових технологіях	Впровадження новітніх технологій у виробництво для створення конкурентних переваг	Забезпечення лідерства на ринку через інновації – Apple, Samsung
Безпека та захист даних	Забезпечення високих стандартів безпеки для захисту даних клієнтів та підприємства	Впровадження шифрування, багатфакторної автентифікації	Збільшення довіри клієнтів та захист від кіберзагроз – IBM, Microsoft

Джерело: сформовано автором

У результаті проведеного аналізу інноваційних бізнес-моделей для виробничих компаній можна зробити кілька важливих висновків. По-перше, цифровізація процесів є основою для успішного розвитку сучасних бізнес-моделей. Впровадження новітніх цифрових технологій дозволяє автоматизувати виробничі та управлінські процеси, що призводить до значного зниження витрат та підвищення ефективності роботи підприємства. Цифровізація також дає змогу швидко адаптуватися до змін у ринковому середовищі, що є важливою конкурентною перевагою.

По-друге, активна взаємодія з клієнтами через цифрові платформи та інструменти зворотного зв'язку зміцнює зв'язки між підприємствами та їх клієнтами. Це не лише дозволяє оперативно реагувати на потреби споживачів, але й значно підвищує рівень лояльності та задоволення клієнтів. У результаті цього підприємства отримують можливість для покращення продуктів і послуг, що підвищує їх конкурентоспроможність на ринку.

Третім важливим аспектом є використання аналітики великих даних та штучного інтелекту. Завдяки цим технологіям підприємства можуть здійснювати точне прогнозування попиту, оптимізувати управління запасами та приймати більш обґрунтовані рішення. Це дозволяє покращити як виробничі процеси, так і стратегію розвитку компанії, підвищуючи їх гнучкість та адаптивність до змін.

Платформені бізнес-моделі та моделі підписки також є ключовими елементами інноваційних бізнес-моделей. Платформені моделі дозволяють створювати нові екосистеми, що сприяють взаємодії з численними учасниками, а підписні моделі забезпечують стабільний потік доходів і можливість для компаній постійно

взаємодіяти з клієнтами. Це дає змогу не лише забезпечувати стабільний розвиток бізнесу, а й створювати нові можливості для інновацій.

Не менш важливим є питання безпеки та захисту даних. В умовах цифровізації забезпечення високих стандартів безпеки є необхідною умовою для підтримки довіри клієнтів і стабільної роботи компанії. Витрати на безпеку є інвестицією в майбутнє, адже захист даних від кіберзагроз дозволяє уникнути серйозних фінансових і репутаційних втрат.

Практичні приклади таких компаній, як Tesla, Amazon, Apple, Microsoft, демонструють успішне впровадження інноваційних бізнес-моделей, орієнтованих на цифрові технології, інтерактивність з клієнтами, використання великих даних і штучного інтелекту. Їх досвід служить зразком для інших підприємств, які прагнуть досягти стійкого розвитку і конкурентоспроможності в умовах швидких технологічних змін і глобалізації.

Таким чином, інноваційні бізнес-моделі, орієнтовані на цифровізацію, інтерактивність з клієнтами, використання новітніх технологій, таких як великі дані та штучний інтелект, дозволяють підприємствам не тільки підтримувати свою конкурентоспроможність, а й створювати нові можливості для розвитку. У результаті це забезпечує довгостроковий успіх, стабільність та стійкість компанії на ринку.

Виробничі компанії все частіше впроваджують передові технології, такі як автоматизація, роботизація, інтернет речей (IoT), штучний інтелект (AI) та блокчейн. Ці технології дозволяють не лише підвищити ефективність виробництва, але й удосконалити процеси управління ланцюгами поставок, покращити якість продукції та скоротити час на виконання замовлень.

Завдяки розвитку таких технологій, як IoT та великий аналіз даних (Big Data), компанії можуть створювати інтелектуальні виробничі системи, які здатні самостійно моніторити й коригувати процеси у реальному часі. Це дозволяє значно знизити ймовірність помилок, підвищити якість і зменшити витрати.

Ефективність управління бізнес-процесами в сфері технологічних інновацій на підприємстві прямо залежить від якості та повноти інформації, яку використовує система управління бізнес-процесами [11].

Для успішного впровадження інноваційних бізнес-моделей у виробничі компанії необхідно мати чітко визначену стратегію інновацій. Вона включає аналіз потреб ринку, планування етапів впровадження інновацій, розподіл ресурсів та фінансування інноваційних проєктів.

Інновації завжди пов'язані з ризиками, зокрема фінансовими та операційними. Важливим аспектом є правильне управління цими ризиками, що включає ретельний аналіз можливих наслідків інноваційних змін та розробку заходів щодо їх мінімізації.

Інноваційна бізнес-модель визначається як дія учасників організації з прийняття рішень на стадії комерціалізації та дифузії інновацій щодо розподілу ризику та доходу з метою максимізації прибутку від вкладених інвестицій в інновації [12].

Успіх інноваційних змін у значній мірі залежить від кваліфікації та мотивації персоналу. Навчання, розвиток та залучення співробітників до процесів інновацій є ключовими аспектами для забезпечення успіху в бізнес-моделі.

Активізація інноваційної діяльності підприємств та комерціалізація інновацій втілюються концепцією підприємницьких закладів вищої освіти (ЗВО), згідно з якою вони стають центрами інновацій, технологій, кадрового та підприємницького потенціалу з урахуванням власних розроблених та фінансування підприємницьких ініціативних ідей, реалізації спільних зовнішніх інвестиційних проєктів, посилення співпраці бізнесу та різних організацій [13, с. 26].

Першим кроком у розробці інноваційної бізнес-моделі є аналіз ринку, визначення потреб споживачів та вивчення конкурентного середовища. Це дозволяє розробити стратегії, які максимально відповідають актуальним запитам.

Вибір і впровадження технологічних інновацій повинно бути спрямоване на підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Важливо враховувати, що технології повинні інтегруватися в існуючі виробничі процеси без значних перебоїв, а також логістичні аспекти.

Формування інноваційних бізнес-моделей в системі управління логістичною діяльністю в умовах цифровізації передбачає впровадження автоматизованих рішень для управління складськими запасами, транспортуванням та обробкою замовлень [14, с. 52].

Інновації мають не тільки знижувати витрати, але й підвищувати якість продуктів. Для цього необхідно створити умови для постійного вдосконалення виробничих і управлінських процесів.

Розробка інноваційних бізнес-моделей є важливим інструментом для забезпечення стійкого розвитку виробничих компаній. Вона сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів, зниженню витрат і створенню нових конкурентних переваг. Проте процес впровадження інновацій є складним і вимагає чіткої стратегії, залучення необхідних

Висновки. У процесі дослідження інноваційних бізнес-моделей для виробничих компаній виявлено кілька ключових аспектів успіху. Впровадження цифрових технологій є важливим фактором для досягнення ефективності та конкурентоспроможності підприємств. Цифровізація виробничих та управлінських процесів дозволяє знижувати витрати, оперативно реагувати на зміни ринку та оптимізувати ресурси компанії. Інтерактивність з клієнтами через цифрові платформи підвищує лояльність і якість обслуговування, що сприяє розвитку продуктів та адаптації до вимог ринку. Використання великих даних і штучного інтелекту дозволяє точніше прогнозувати попит та знижувати витрати, що підвищує ефективність управління. Платформні моделі та моделі підписки відкривають нові можливості для інтеграції учасників ринку та стабільних джерел доходу. Забезпечення захисту даних є важливим для підтримки довіри клієнтів і запобігання фінансових втрат. Інноваційні бізнес-моделі, орієнтовані на цифровізацію, створюють умови для довгострокового розвитку компаній. Вони дозволяють виробничим підприємствам адаптуватися до швидких змін і бути лідерами на ринку. Це забезпечує стійке зростання та конкурентоспроможність на глобальному рівні.

Список використаних джерел:

1. Baden-Fuller Ch., Haefliger S. Business models and technological innovation. *Long Range Planning*. 2013. Vol. 46. Iss. 8. P. 419–426.
2. Остервальдер А., Піньє І. Створюємо бізнес-модель. Новаторські ідеї для всіх і кожного. Київ : Наш формат, 2017. 288 с.
3. Doll B. Business design game. *Business Model Template*. Vol. 5. URL: <https://www.slideshare.net/MarcinKokott/businessdesign-game-business-model-template-43653862>
4. Maurya A. (2012) *Running Lean: iterate from plan a to a plan that works*. Sebastopol: O'Reilly Media, 208 p.
5. Кубіна Н.Е., Луїнін В.Є. Формування ціннісної пропозиції клієнтам компанії на основі бізнес-моделі Canvas. *Молодий вчений*. 2015. Вип. 21(1). С. 45–49.
6. Чухрай А.І. Онтологія поняття бізнес-модель підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 749. С. 94–103.
7. Шостак Л., Білю І., Ульяницький А. Бізнес-моделі підприємства у цифрову епоху: зарубіжний досвід. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск (60). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-154>
8. Отенко І. Формування бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства. *Збірник наукових праць Черкаського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. Вип. 37 (3). С. 40–45.
9. Пилипенко О., Яровий К., Мартиненко О. Застосування інноваційних бізнес-моделей розвитку підприємства на конкурентних ринках. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск (70). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-18>
10. Христенко О.В., Горобченко Ю.С., Озерчук Т.В. Інноваційні бізнес-моделі в системі управління конкурентоспроможністю підприємства. *Держава та регіони*. 2018. С. 82–90. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2018/5_2018/14.pdf

11. Найчук-Хрущ М., Конахович В. Інноваційні підходи до формування бізнес-процесів як структурного елементу інтелектуального капіталу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск (59). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-16>
12. Олешко Т., Попик Н., Макодзєба Д. Застосування інноваційних бізнес-моделей в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск (37). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-80>
13. Волощук Ю.О., Волощук В.Р. Формування інноваційної бізнес-моделі підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 46. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct46-4>
14. Шостак Л.В., Павлова О.М., Назаренко Л.Л. Інноваційні бізнес-моделі в системі управління логістичною діяльністю підприємства на засадах цифрової трансформації. *Прийзовський економічний вісник*. 2024. Випуск 4(40). С. 50–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2024-4-10>

References:

1. Baden-Fuller Ch. and Haefliger S. (2013) Business models and technological innovation. *Long Range Planning* (electronic journal), vol. 46, iss. 8, pp. 419–426. Available at: https://www.researchgate.net/publication/259092280_Business_Models_and_Technological_Innovation
2. Ostervalder A. and Pinie I. (2017) Stvoriuiemo biznes-model. Novatorski idei dlia vsikh i kozhnoho [Create a business model. Innovative ideas for everyone]. Kyiv: Our format, 288 p.
3. Doll B. (2015) Business design game. *Business Model Template*, vol. 5. Available at: <https://www.slideshare.net/MarcinKokott/business-design-game-business-model-template-43653862>
4. Maurya A. (2012) Running Lean: iterate from plan a to a plan that works. Sebastopol: O'Reilly Media, 208 p.
5. Kubina N. and Lunin V. (2015) Formuvannia tsinnisnoho propozytsii kliientam kompanii na osnovi biznes-modeli Canvas [Formation of a value proposition to the company's clients on the basis of the Canvas business model]. *Young scientist*, vol. 21(1), p. 45–49.
6. Chukhrai A. (2012) Ontolohiia poniattia biznes-model pidpriemstva [Ontology of the concept of business model of the enterprise]. *Bulletin of Lviv Polytechnic National University*, no. 749, p. 94–103.
7. Shostak L., Bilo I., Ulianytskyi A. (2024). Biznes-modeli pidpriemstva u tsyfrovu epokhu: zarubizhnyi dosvid [Business models of the enterprise in the digital age: foreign experience]. *Економіка та суспільство*. Vol. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-154>
8. Otenko I. (2014). Formuvannia biznes-modeli innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva [Formation of a business model of innovative development of the enterprise]. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*. Vol. 37 (3), p. 40–45.
9. Pylypenko O., Yaroviy K., Martynenko O. (2024). Zastosuvannia innovatsiinykh biznes-modelei rozvytku pidpriemstva na konkurentnykh rynkakh [Application of innovative business models of enterprise development in competitive markets]. *Економіка та суспільство*. Vol. 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-18>
10. Khrystenko O.V., Horobchenko Yu.S., Ozerchuk T.V. (2018). Innovatsiini biznes-modeli v systemi upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstva [Innovative business models in the system of management of enterprise competitiveness]. *Derzhava ta rehiony*. p. 82-90. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2018/5_2018/14.pdf
11. Naichuk-Khrushch M., Konakhovych V. (2024). Innovatsiini pidkhody do formuvannia biznes-protseviv yak strukturnoho elementu intelektualnoho kapitalu pidpriemstva [Innovative approaches to the formation of business processes as a structural element of the intellectual capital of the enterprise]. *Економіка та суспільство*. Vol. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-16>
12. Oleshko T., Popyk N., Makodzeba D. (2022). Zastosuvannia innovatsiinykh biznes-modelei v Ukraini [Application of innovative business models in Ukraine]. *Економіка та суспільство*. Vol. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-80>
13. Voloshchuk Yu.O., Voloshchuk V.R. (2020). Formuvannia innovatsiinoi biznes-modeli pidpriemstv [Formation of an innovative business model of enterprises]. *Інфраструктура ринку*. Vol. 46. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct46-4>
14. Shostak L.V., Pavlova O.M., Nazarenko L.L. (2024). Innovatsiini biznes-modeli v systemi upravlinnia lohistychnoiu diialnistiu pidpriemstva na zasadakh tsyfrovoy transformatsii [Innovative business models in the system of management of the logistics activities of the enterprise on the basis of digital transformation]. *Pryazovskiyi ekonomichnyi visnyk*. Vol. 4(40), p. 50–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4263/2024-4-10>

Shostak Liudmyla, Shevchuk Vadym
Lesya Ukrainka Volyn National University

DEVELOPMENT OF AN INNOVATIVE BUSINESS MODEL FOR A MANUFACTURING COMPANY: POTENTIAL AND MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF STRATEGIC DEVELOPMENT

The development of an innovative business model is crucial for ensuring the competitiveness and long-term sustainability of manufacturing companies, particularly in the face of globalization and rapid technological advancements. In today's fast-paced business environment, manufacturing companies must continuously adapt to changing market demands and integrate emerging technologies to maintain a competitive edge. This article examines the process of creating a new business model for manufacturing companies, emphasizing the strategic use of innovation potential and effective management techniques. One of the central themes discussed in the article is the role of innovation management tools in enhancing the efficiency and effectiveness of business models. These tools enable companies to better navigate the complexities of innovation and ensure that new ideas are successfully integrated into existing business structures. The article highlights the importance of fostering a culture of innovation within the organization to support continuous improvement and maintain a competitive position in the market. The research also explores the main chal-

allenges and opportunities faced by manufacturing enterprises when implementing innovative changes in their business practices. Key barriers to innovation adoption are identified, including resistance to change, financial constraints, and the need for specialized skills and knowledge. The article offers strategies for overcoming these obstacles, such as fostering collaboration between different departments, investing in employee training, and aligning innovation with the company's long-term goals. In conclusion, the integration of innovation into business practices is presented as an essential element for ensuring a manufacturing company's competitiveness and success in the global market. The findings of this study provide valuable insights for managers, executives, and decision-makers seeking to develop an innovative and sustainable business model in an increasingly dynamic and complex business environment.

Keywords: *innovative business model, manufacturing company, strategic development, innovation management, technological change, market adaptation, production process optimization, resource management, sustainable growth.*

JEL classification: L11, L62, O32, M13, O14
